

SM017:00/2016

Neogamesin lausunto 22.3. luonnoksesta hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja ulkomaalaisrekisteristä annetun lain muuttamisesta

Neogames kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Yleiset huomiot:

Ilman toimivaa erityisasiantuntijoiden oleskelupajärjestelmää huippuasiantuntijat päätyvät kilpaileviin maihin

Suomen peliala on onnistunut nopeasti valtaamaan globaalit markkinat ja suomalaiset yritykset Helsingistä Kajaaniin kilpailevat menestyksekkäästi San Franciscoon, Souliin, Berliiniin, Pekingiin tai Tokioon sijoittuneita yrityksiä vastaan. Peliala onkin digitaalisen teknologian, liiketoimintamallien ja kulttuurisisältöjen kehityksen edelläkävijä ja monet uudet innovaatiot (esim. yhteisömanagerointi, big data tai free-to-play-liiketoimintamalli) tulevat sen kautta laajempaan käyttöön kauan ennen kuin niihin perehtymiseen on tarjolla koulutusta. Uusien liiketoiminta-alueiden edelläkävijöitä on maailmalla tarjolla vain rajoitetusti ja suomalaiset yritykset kilpailevat heistä edellä mainittuja globaaleja metropoleja vastaan.

Mitä nopeampi, joustavampi, selkeämpi, ymmärrettävämpi ja ennustettavampi oleskelulupaprosessi on erityisasiantuntijoille ja heidän perheilleen sitä parempi on suomalaisten yritysten kilpailuasema suhteessa kilpaileviin yrityksiin. Emme voimme kilpailla säällä ja kaupunkimme ovat pieniä, mutta korkean verotuksemme vastineeksi voimme tarjota maailman parhaat palvelut, myös maahanmuuttokysymyksissä.

Ehdotettu lakiluonnos on askel oikeaan suuntaan, mutta ei vielä ratkaise erityisasiantuntijoiden oleskelupiin liittyviä ongelmia kokonaisuutena. Seuraava askel on perustaa ministeriöiden rajat ylittävä työryhmä viilaamaan kuntoon prosessin kaikki osat yli ministeriörajojen.

Ehdotettu kasvuyrittäjien oleskelulupa on saatettava kiireisesti voimaan

Suomelle on avautumassa ennennäkemättömät mahdollisuudet uusien kasvuyrittäjien houkuttelemiseen:

- Suomen korkeakouluissa on varttumassa uusi nälkäinen kasvuyrittäjien sukupolvi, jolle pitää tarjota sujuva väylä jäädä maahan: Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat ovat olleet poikkeuksellisen aktiivinen joukko korkeakoulujen opiskelijayrittäjyyteen kannustavissa ohjelmissa. Samaan aikaan yhä useampi pelialan koulutusohjelma rakennetaan niin, että se antaa mahdollisimman hyvät mahdollisuudet oman yrityksen perustamiseen valmistumisen jälkeen. Jotta suomalaisten koulutusohjelmiansa parhaat voimat kansalaisuuteen katsomatta pystyvät keskittymään yritystoiminnan kasvattamiseen byrokraattisen taistelun sijaan kriittisessä yritystoiminnan käynnistämisvaiheessa, polun opiskelijan oleskeluluvalta kasvuyrittäjän oleskeluluvalle on oltava mahdollisimman yksinkertainen ja sujuva.
- EU- ja ETA-maiden ulkopuolisten osakkaiden määrä on kasvanut suomalaisissa pelialan yrityksissä: Koska valtaosa pelialan riskirahoituksesta tulee Suomen ja usein EU:n ulkopuolelta, ei ole tavatonta, että ainakin yksi peliyrityksen ensimmäisistä osakkaista on lähtöisin EU:n ulkopuolisesta maasta (esim. USA tai jatkossa Britannia), mistä riskirahoitusta onnistutaan myöhemmin hankkimaan yritykselle. Jotta kyseiset henkilöt voivat osallistua täysipainoisesti yrityksen toimintaan alusta alkaen, heille on kyettävä tarjoamaan oleskelulupa Suomeen.
- Brexit ajaa uudet EU:n sisämarkkinoille suuntaavat yritykset muihin EU-maihin: Brexitin seurauksena jopa 40% yrityksistä harkitsee toimintonsa laajentamista tai jopa siirtämistä Britannian EU-alueelle mm. työvoiman paremman liikkuvuuden perässä (UKIE:n "State of Play"-raportti 2017). Yrityksen perustamisen Suomeen pitää näyttäytyä sekä hallinnollisesti, että yrittäjien maahanmuuton näkökulmasta mahdollisimman yksinkertaiselta ja houkuttelevalta prosessilta.
- Yhdysvaltain kiristyvät maahanmuuttopolitiikka ohjaa yrittäjiä muualle: Yhdysvaltain maahanmuuttolinjat on tiukentunut huomattavasti presidentti Trumpin hallintokaudella. Potentiaalisten yrittäjien ja sijoittajien epävarmuus siitä, saavatko he lupaa muuttaa maahan on huomattavasti aikaisempaa suurempi. Tästä syystä monet heistä kartoittavat myös muita vaihtoehtoisia maita yritystoiminnan käynnistämiseksi.

Sijoittajien oleskeluvan valmistelua on jatkettava

- Nykyisellään lakiesitysluonnos ei ota kantaa sijoittajien oleskelulupiin. Usein sijoittajat pitävät ideaalitulanteena sitä, että he asuvat lähellä yrityksiä, joihin ovat sijoittaneet, jotta yhteydenpito yritysten johtoon on mahdollisimman vaivatonta. Tästä syystä pääomasijoittajien maahanmuuttoon liittyvää byrokratiaa on pyrittävä jatkossakin helpottamaan.

Yksityiskohtaiset huomiot

47g§ ja 47h§, laki on kirjoitettava siten, että Start-up puoltolausunnon antavaa taho voi olla myös muu kuin Tekes

Maakuntauudistuksen ja Business Finland-mallin lanseeraamisen myötä Suomalaisten yritysten kansallinen tukiympäristö elää merkittävää murroskautta. Tekes on valittu lausunnonantajaksi organisaatioon vuosien varrella kehittyneen asiantuntemuksen vuoksi. Muutoksen vuoksi laki on laadittava siten, että voidaan varmistaa, että Tekesin kehittynyt asiantuntemus on jatkossakin käytettävissä ja tarpeen vaatiessa myös jokin toinen toimija, kuten Business Finland, jolla on tarvittava ja tunnustettu tietämys kulloinkin käsittelyssä olevia toimialoja koskien, voi ottaa lakiehdotuksessa nyt Tekesin rooliksi suunniteltujen lausuntojen laatimisen.

47g§, Lausunnon myöntämiselle on asetettava maksimiaika

Maahanmuuttoviranomaisilla ei ole valmiuksia arvioida potentiaalisen yrittäjän liiketoimintaiden kestävyttä. Tästä johtuen tämä tehtävä on annettava edellä mainitun mukaisesti jollekin muulle taholle kuten Tekes. Oleskelulupaprosessi ei kuitenkaan käytännössä helpotu, jos tehtävään valittu taho ei varaa lausuntojen myöntämiseen riittävästi resursseja. Kuten Migrin tämän hetkinen

ruuhkautuminen ja oleskelulupapäätösten viivästyminen kuukausikaupalla osoittaa, päätösten myöntämiselle on asetettava lakisääteinen maksimiaika tai muuten päätösten myöntäminen venyy toimintojen aliresursoinnista johtuen.

Tekesille tai muulle lausuntoja myöntävälle taholle on siis asetettava päätösten tekemiselle maksimiaika, joka saa olla korkeintaan sama kuin Virossa eli 10 työpäivää.

47g§, Oleskelulupapäätökselle on asetettava maksimiaika

Tällä hetkellä yrityksille on täysin mahdotonta ennakoida kuinka kauan oleskelulupaprosessiin menee. Parhaimmillaan päätökset tulevan muutamassa viikossa, pahimmillaan siihen menee kuukausia. Jotta oleskelulupien käsittely tapahtuu ajoissa, on hakemusten käsittelylle asetettava esimerkiksi kymmenen päivän maksimiaika.

53§, Oleskelulupa on myönnettävä esitysluonnoksen mukaisesti suoraan kahdeksi vuodeksi

Yrityksen perustamisvaiheessa on äärimmäisen tärkeää, että yrittäjä pystyy keskittymään yritystoiminnan käynnistämiseen ja matkustamaan sijoittajatapaamisiin, kun yritystoiminta lähtemässä käyntiin. Yhden vuoden oleskelulupa johtaisi helposti tilanteeseen, jossa yrittäjä joutuisi käynnistämään uuden lupaprosessin jo yhdeksän kuukauden jälkeen ja ei mahdollisesti pystyisi palamaan liikematkoiltaan maahan oleskeluluvan umpeuduttua ja uuden lupahakemuksen ollessa jumittunut käsittelyyn. Tästä syystä lupa on myönnettävä suoraan kahdeksi vuodeksi.

Sama koskee myös yritysten maahan rekrytoimia erityisasiantuntijoita. Kovapalkkaisten huipputyöntekijöiden istuttaminen Suomessa odotetelmassa oleskeluluvan jatkohakemuksen hyväksymistä haittaa merkittävästi liiketoimintaa. Lisäksi suoraan kahdeksi vuodeksi myönnettävä oleskelulupa auttaisi merkittävästi vähentämään yritysten hallinnollista taakkaa, koska usein yritykset joutuvat ostamaan oleskelulupajärjestelmän monimutkaisuudesta johtuen sekä huipputyöntekijän että tämän perheen oleskelulupaan liittyvät hallinnolliset työt kalliilta konsulttipalveluilta prosessin sujuvuuden turvaamiseksi.

76§, toimeentuloehto on pidettävä löysänä

Suomeen on tällä hetkellä suunnitteilla kiihdyttämöjä, joiden palvelukokonaisuuteen kuuluu täysi ylläpito yrittäjälle. Jos kiihdyttämön keskeinen palvelulupaus on huolehtia Suomessa elämisestä aiheutuvista kuluista, jotta kasvuyrittäjä voi keskittyä yritystoiminnan käynnistämiseen, on toimeentuloehto luontoisesti pystyttävä käsittelemään löysemmin.

Jotta siirtyminen opiskelijan oleskeluluvalta opiskelijayrittäjäksi onnistuu ennakoitavasti, on kasvuyrittäjän oleskeluvan toimeentuloehdon oltava sama kuin opiskelijalla.

Lakiesityksen ulkopuolella tarvittavat jatkotoimenpiteet

Nopea viranomaispolku edustustosta maistraattiin erityisasiantuntijoille

Askel	Viranomainen	Kerättävät ja eteenpäin välitettävät tiedot	Aika nyt	Tavoite-aika jatkossa
Oleskelulupahakemuksen täyttäminen. Jo nykyään mahdollista verkossa	Edustusto	- Nimi - Sukupuoli - Kansalaisuus - Lapset - Puoliso - Syntymäaika ja -paikka - Ammatti - Äidinkieli - Asiointikieli - Passin tiedot - Yhteystiedot - Suomeen muuttamisen tiedot - Työnantajan tiedot - Tiedot työnteosta	1 – 5 kuukautta	2 viikkoa
Oleskelulupahakemuksen vastaanottaminen. Biometrinen tunnistautuminen joka mahdollista hakemuksen prosessoinnin aloittamisen	Edustusto	- Tunnistaminen - sormenjäljet		
Oleskelulupahakemuksen myöntäminen. Varsinainen käsittelyprosessi	Migri			
Oleskelulupapäätöksen lähettäminen. Luvan toimittaminen hakijalle. Nykyisin käytäntö / käytettävät toimitustavat vaihtelevat	Migri		Pitäisi lähettää hakijan haluamaan osoitteeseen	1 viikko
Oleskelulupapäätöksen vastaanottaminen	Edustusto		Turha vaihe, josta pitäisi päästä pois	
Henkilötunnus ja kotikunta. Rekisteröinti Suomen väestötietojärjestelmään	Maistraatti	Uudelleen kerättävät tiedot: - Nimi - Sukupuoli - Kansalaisuus - Lapset	3-4 viikkoa	Välittömästi

		- Puoliso - Vanhemmat - Syntymäaika ja -paikka - Ammatti - Äidinkieli - Asiantikieli - Passin tiedot - Yhteystiedot - Suomeen muuttamisen tiedot Uudet tiedot: - Osoite Suomessa Myönnetään: - henkilötunnus - Kotikunta		
Pankkitunnusten myöntäminen. Lakimuutos 2017 alussa helpotti merkittävästi velvoittamalla pankit antamaan verkkopankkitunnukset kaikille laillisesti maassa oleskeleville	Pankki			Muutama työpäivä
Verokortti	Verottaja			Välittömästi
Sairausvakuutus, työttömyysvakuutus, kansaneläke. Mahdollista pankkitunnuksilla verkossa	KELA		3-4 viikkoa (jos ei pankkitunnuksia)	Välittömästi

Ylläolevan palveluketjun toteutuminen edellyttää, että

Ulkoasiainministeriö

- Oleskelulupahakemus on voitavat lähettää mistä tahansa EU-lähetystöstä tai vähintäänkin mistä tahansa pohjoismaiden lähetystöstä.
- Ulkoasiainministeriön on avattava keskeisiin maihin palvelupisteitä oleskelulupahakemusten jättämistä varten.

Valtiovarainministeriö

- Osana Kansallinen palveluväylä –projektia oleskelulupaprosessi ja väestörekisterijärjestelmä on saatava keskustelemaan keskenään siten, että oleskeluluvan hakijan ei tarvitse missään vaiheessa ilmoittaa uudelleen aikaisemmin ilmoitettua informaatiota.

- Kansallinen palveluväylä-projektin puitteissa väestörekisterijärjestelmää on uudistettava siten, että se mahdollistaa alustavat päätökset. Tällöin maistraatin tulisi kyetä vastaanottamaan kaikki tarpeelliset tiedot henkilötunnuksen ja kotikunnan myöntämistä varten jo samalla hetkellä, kun henkilö hakee oleskelulupaa, joiden perusteella asiasta pitäisi tehdä alustava päätös. Kun hakijalle on myönnetty oleskelulupa, maistraatin tulisi automaattisesti aktivoida päätös ja välittää tiedot poliisille, Kelalle ja Verottajalle. Poliisin tämän jälkeen välittömästi tulostaa ja toimittaa henkilökortti, Verottajan verokortti ja Kelan myöntää lakisääteiset vakuutukset, mikäli henkilö niin hakemusvaiheessa on toivonut.
- Yrityksen maksamia työntekijän ja tämän perheen muuttokustannuksia ei tule katsoa veronalaiseksi palkanlisäksi vaan yrityksen normaaleiksi verottomiksi henkilöstöhallinnon kuluiksi. Pysyäkseen globaalin kehityksen eturintamassa suomalaiset pelialan yritykset pyrkivät määrätietoisesti hankkimaan tiimiinsä maailman parhaat toimijat. Tämä edellyttää usein kallispalkkaisten huippuosajien rekrytointia ulkomailta. Valitettavasti Suomen valtion ensitervehdys uusille veronmaksajilleen on lisävero yrityksen maksamista yhden- suuntaisista matkalipuista Suomeen.

Sisäasiainministeriö

- Oleskelulupahakemukseen lisätään kohta, jossa hakija voi pyytää, että vastaus lähetetään hänen työnantajansa osoitteeseen tai hänen kotiosoitteeseensa ulkomailla.

Yhdenluukun periaate yritystoimintaa käynnisteleville kasvuyrityksille

Kun Tekes tai muu taho kuten Business Finland arvioi yrityksen kasvuyritysstatusta ja siten oikeutta kasvuyrittäjän oleskelulupaansa sen on samalla kerrottava omista palveluistaan yrittäjille ja käytävä alustavat keskustelut mahdollisen rahoituksen myöntämisestä yritykselle.

Kasvuyrittäjälle on tarjottava toimiva sairausvakuutusjärjestelmä

Yritystoiminnan alkuvaiheessa kasvuyritys ei useimmiten maksa osakkailleen ansiotuloa. Suomen korkean veroasteen vastapainona, ulkomaalaisille huippuosajille luvataan usein toimivat julkiset palvelut. Jotta tämä lupaus pystytään lunastamaan, ulkomaalaiset kasvuyrittäjät on otettava julkisen terveydenhuollon piiriin.

Suoraan opiskelijasta kasvuyrittäjäksi kulkematta jatkoluvan kautta

Monien lupaavien opiskelijayrittäjien yritystoiminnan esteeksi nousee oleskeluluvan toimeentuloehto. Tästä syystä opiskelijoille on luotava niin nopea polku opiskelijasta yrittäjäksi, että jatkolupaa ei välttämättä tarvita lainkaan. Jotta tämä onnistuu, opiskelijan oleskelulupaansa ei saa asettaa rajoituksia yritystoiminnan käynnistämiseksi.

Kansalaisuuden saamisen ehtoja on helpotettava

Kansainvälisesti toimivien pelialan yritysten työkielenä on useimmiten englanti, mikä hidastaa suomen oppimista. Työkokemuksen ja sitä myötä työntekijään kohdistuvan globaalin rekrytointipaineen kasvaessa Suomen kansalaisuus on tärkeä kannustin työntekijän Suomeen sitoutumiseen.

MUUTA

Neogames Finland on keskustellut lakialoitteesta myös pelitoimialan ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Työvoiman saatavuuteen ja maahantuloon liittyvät ongelmat koskevat yhtäläillä myös muuta ICT-toimiala. Tästä johtuen Ohjelmistoyrittäjät ry yhtyy Neogamesin kantaan lakialoitetta koskien.

Lisätietoja:

Jari-Pekka Kaleva

Senior Policy Analyst

Neogames Finland ry.

Jari-Pekka.Kaleva@neogames.fi